

**HELSINKI -
KAIKKIEN PÄÄKAUPUNKI**
SDP HELSINGIN POLIITTINEN OHJELMA

Helsinki

Sisällys

ALKUSANAT.....	3
1 JOHDANTO.....	4
2 KASVATUS JA KOULUTUS.....	6
2.1 Helsinki on paras ja yhdenvertainen paikka kasvaa ja oppia.....	6
2.2 Koulujen, päiväkotien ja koulutuksen tukeminen vähentää eriarvoisuutta	7
2.3 Kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaiset ovat avainhenkilöitä	9
2.4 Kasvatus ja koulutus kestävän kehityksen tukijana	10
3 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA.....	12
3.1 Kulttuuri ja liikunta tuovat hyvinvointia.....	12
3.2 Kulttuuri ja liikunta luovat osallisuutta.....	13
4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ.....	15
4.1 Kaavoitus palvelemaan asukkaita.....	15
4.2 Kohtuuhintaista asuntotuotantoa on lisättävä.....	16
4.3 Kaupunginosien eriytyminen torjuttava.....	17
4.4 Julkinen tila on yhteistä.....	18
4.5 Julkinen liikenne muodostaa kaupunkiliikenteen selkärangan.....	19
5 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSPALVELUT.....	21
5.1 Hyvinvointialueratkaisu.....	21
5.2 Helsinki edistää hyvinvointia, sekä tukee, hoitaa ja hoivaa asukkaita.....	21
5.3 Oikea-aikainen perusterveydenhuolto ja sosiaalihuolto on Helsingin kivijalka	24
5.4 Erikoissairaanhoidon resurssit ja kehittäminen on turvattava.....	25
5.5 Sosiaali- ja terveystaloutta johdetaan tavoitteellisesti.....	26
6 KAUPUNGIN KOKONAISVALTAINEN KEHITTÄMINEN.....	27
6.1 Kaupungin johtamismallin kehittäminen.....	27
6.2 Kaupunki työnantajana ja työelämän murros.....	28
6.3 Talous- ja elinkeinopolitiikka.....	29
LOPPUSANAT	30

ALKUSANAT

SDP Helsingin poliittinen ohjelma on pitkän ajanjakson visio siitä politiikasta, siitä isosta kuvasta, niistä tavoitteista, joilla SDP Helsinki pyrkii kehittämään Helsinkiä, kaikkien pääkaupunkia. Ohjelmassa on listattu pitkän aikavälin tavoitteita kaupungin kokonaisuuden sekä toimialojen tuottamien palvelujen kehittämiseksi.

Ohjelmatyö käynnistettiin keväällä 2022 Helsingin tulevaisuuden skenaarioiden tarkastelulla. Piirin jäsenet osallistuivat toimialakohtaisiin ohjelmatyöryhmiin. Työryhmien työn tuloksena valmistui ensimmäinen luonnos poliittisesta ohjelmasta syyspiirikokouksen 2022 käsiteltäväksi. Piirikokous päätti ohjelmatyön valmistelun jatkamisesta ja evästi jatkotyötä.

Kevään 2023 eduskuntavaalien jälkeen piirihallitus nimesi keskuudestaan ohjelmatyöryhmän vastaamaan poliittisen ohjelman valmistelun loppuunsaattamisesta. Ohjelma on valmistelun eri vaiheissa ollut laajasti paitsi työryhmien, myös SDP:n kaupunginvaltuutettujen ja luottamus henkilöiden kommentoitavana.

Poliittinen ohjelma on elävä paperi, joka on tarkoitettu tienviitaksi SDP Helsingin päätäjille ja jäsenistölle. Maailma muuttuu ja kehittyy nopeasti. Poliittista ohjelmaa tarkastellaan ja tarvittaessa uudistetaan kahden vuoden välein yhdessä jäsenistön kanssa. Tavoitteenamme on kasvava ja tasa-arvoisesti kehittyvä, eriarvoisuutta torjuva, luonto- ja ympäristöarvoja kunnioittava Helsinki – kaikkien pääkaupunki.

Ohjelmatyöryhmän jäsenet:

Eero Kiuru, Saara Kuoppala, Santeri Velin ja Helena Ylisipola.

Syyspiirikokouksen hyväksymä 11.11.2023.

1 JOHDANTO

Helsinki on Suomen pääkaupunki ja johtava kaupunki tieteen, kulttuurin ja teknologian saralla. Helsingin, kuten koko Suomen, pitää pystyä vastaamaan nopeasti muuttuvan maailman asettamiin paineisiin ja haasteisiin. Helsingin on oltava edelläkävijä, mutta samalla kaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus asua tulotasosta riippumatta. Helsingin asuinalueiden omaleimaisuus on säilytettävä, samalla huolehtien siitä, että niitä kehitetään yhdenvertaisesti. Helsinki tarjoaa asukkailleen Suomen parhaat palvelut ja laadukkaan, esteettömän kaupunki- ja luontoympäristön, joka on saavutettavissa julkisella liikenteellä.

Helsinki on kaikkien pääkaupunki, jossa jokainen taustastaan riippumatta voi elää hyvää elämää. Helsinki on tasa-arvoinen ja kaikki tervetulleeksi toivottava hiilineutraali luontopääkaupunki. Kaupungin kasvu tuo paljon mahdollisuuksia, mutta myös haasteita. Kasvu luo paineita uusien asuinalueiden rakentamiselle sekä palvelutuotannolle. Kasvavan asuntotuotannon ja lähiluonnon säilyttämisen yhteensovittaminen on kyettävä ratkomaan entistä kunnianhimoisemmin. Nopea kasvu myös ruokkii kasvavaa eriarvoisuutta ja jännitteitä. Segregaation torjuminen on yksi kaupungin tärkeimmistä tehtävistä. Kaupungin on entistä enemmän kannettava myös globaalia vastuuta verkostoitumalla ja yhteistyöllä kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Sosialidemokratian päämääränä on vapauden, tasa-arvon ja solidaarisuuden sivistisyhteiskunta, joka toteuttaa oikeudenmukaisuutta. Tällaisessa yhteiskunnassa jokainen toimii kykyjensä mukaan oman ja yhteisen hyvinvoinnin puolesta. Nämä arvot ohjaavat SDP Helsingin toimintaa kaupunkipolitiikassa.

SDP Helsingin visio on piirin strategian mukaan:

”Helsinki on maailman paras kaupunki asua, tehdä työtä ja opiskella sekä kasvattaa lapsia ja elää vanhuuttaan. Helsinki tunnetaan kulttuurista ja koulutuksesta. Kaupunki toimii YK:n kestävän kehityksen strategian mukaisesti. Helsinki on kaupunki, johon kaikilla on varaa. Helsinki tekee laajaa yhteistyötä niin naapuriensa kuin kansainvälisen yhteisönkin kanssa. Helsinkiläinen sosialidemokratia elää ajassa ja luo kaupunkilaisten kanssa yhteisistä tavoitteista politiikkaa kaupungin, kaupunkilaisten ja laajemminkin ihmisten parhaaksi.”

Tämä SDP Helsingin poliittinen ohjelma, Helsinki – kaikkien pääkaupunki, pohjaa edellä mainittuihin sosialidemokratian päämäärään, puolueen arvoihin ja SDP Helsingin visioon.

Piirin poliittinen ohjelma on pitkän ajanjakson visio siitä politiikasta mihin SDP Helsinki pyrkii. Poliittinen ohjelma on tarkoitettu tienviitaksi ja yhteiseksi kartaksi kaikille SDP Helsingin päättäjille ja jäsenille.

Helsingin kaupungilla on neljä toimialaa: Kasvatus ja koulutus, Kulttuuri ja vapaa-aika, Kaupunkiympäristö sekä Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Lisäksi kaupungin keskushallinnon alaisuudessa toimivat monet liikelaitokset ja säätiöt, jotka esimerkiksi tuottavat kaupungille erilaisia palveluita ja toimintaa. Tässä poliittisessa ohjelmassa on tarkasteltu Helsinkiä kaupungin toimialojen vastuulla olevien palvelujen kautta ja asetettu kullekin toimialalle ja niiden kehittämiseksi keskeiset tavoitteet. Lisäksi on tarkasteltu kaupungin kokonaisuutta ja asetettu sen kehittämiseksi keskeisiä tavoitteita. SDP Helsinki edistää toiminnassaan näiden tavoitteiden toteutumista.

2 KASVATUS JA KOULUTUS

2.1 Helsinki on paras ja yhdenvertainen paikka kasvaa ja oppia

Korkeatasoiset päiväkodit ja koulut ovat Helsingin keskeisiä vahvuuksia. Sosioekonominen tausta ei määrittele lapsen tai nuoren koulupolkua ja tulevaisuutta vaan laadukas kasvatus ja koulutus avaavat ovia, joiden avulla jokainen voi opiskella, oppia ja saada yksilöllistä tukea omalla opintopolullaan. Helsingin on huolehdittava esteettömyydestä ja saavutettavuudesta varhaiskasvatuksessa sekä koko koulupolulla. Elinikäiselle oppimiselle tarjotaan hyvät mahdollisuudet.

Kansainvälisyyskasvatus ja kestävä kehitys ovat osa jokapäiväistä arkea. Kouluissa ja oppilaitoksissa eri kulttuuritaustaiset oppilaat ja opiskelijat sekä työntekijät toimivat yhdessä.

Varhaiskasvatus on osa koulutusjärjestelmää ja sivistyksellinen perusoikeus. Ennen kouluikää tapahtuva oppiminen on ensisijaisessa asemassa, kun halutaan huolehtia lasten tulevaisuudesta. Varhaiskasvatus myös ehkäisee syrjäytymistä, huono-osaisuuden kierteen periytymistä, tasaa sosioekonomisia eroja lasten välillä ja pienentää hyvinvoinnin ja terveyden eroja aikuisuudessa. Helsingissä varhaiskasvatus on maksutonta ja laadukasta. Maksuttomuuteen edetään vaiheittain.

Helsingiläiset koulut ja oppilaitokset ovat oppimis- ja hyvinvointiympäristöjä, jotka tukevat jokaisen oppijan kasvua ja kehitystä moniammatillisesti. Koulujen ympärille on sekä luonnollista että toimivaa rakentaa lasten ja nuorten hyvinvointia vahvasti ja moniammatillisesti tukeva arki ja oppimisympäristö. Oppimis- ja hyvinvointikeskuksissa on jokaisen saatavilla pedagoginen, sosiaalinen, psyykinen ja terveydellinen tuki. Oppimisympäristöjen on oltava tarkoituksenmukaisia, sisäilmaltaan terveitä ja turvallisia.

Kaikki lapset oppivat koulussa opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot eikä yksikään lapsi jää vaille riittävää lukutaitoa, sillä se on edellytys muulle oppimiselle ja opiskelulle. Alkuvaiheen oppimista on tuettava muun muassa siten, että opettajien apuna on riittävästi koulunkäynninohjaajia. Tuemme menetelmiä, jotka edistävät parempaa oppimisympäristöä ja poistetaan häiriötekijöitä, jotka haittaavat oppimista.

Nuorten uupuminen on ollut kasvussa. Varhainen puuttuminen uupumisen oireisiin on tärkeää ja inhimillistä. On otettava käyttöön erilaisia ja monipuolisia tapoja puuttua nuorten uupumiseen. Koulua on kehitettävä, jotta pojatkin pärjäisivät paremmin koulussa.

Perusopetuksessa ja toisen asteen opetuksessa eli lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa tuetaan sekä yksilöllistä että yhteisöllistä oppimista. Jokaisella on mahdollisuus joustavasti ja sovitusti osallistua esimerkiksi digitaalisen teknologian keinoin muiden oppilaitosten opetukseen, myös eri kouluasteilla. Koulutus ei ole vain työelämän tarpeiden turvaaja, vaan sillä on sivistyksellinen itseisarvo.

Osallisuus ja toimijuus ovat luonteva osa päiväkotien, koulujen sekä oppilaitosten arkea. Lasten ja nuorten omia toiveita kuullaan toimintaa kehitettäessä sekä päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä. Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuuden, osallistumisen ja vaikuttamisen lisääminen, myös digitaalisesti, tukee aktiivista kansalaisuutta ja kiinnostusta yhteisten asioiden hoitamiseen.

Helsingissä varmistetaan poliittisella päätöksenteolla, että meillä on tulevaisuudessa kaikkialla hyviä lähikouluja eikä pyritä keskittämään opetusta vain suuriin yksiköihin. Lähikouluja tarvitaan myös ruotsinkielisille ja kaksikielisille perheille, jotta lähikoulun puuttuminen ei pakota muuttamaan naapurikuntiin.

TAVOITTEET

- **Koulutus on sivistyksellinen oikeus ja Helsingin on panostettava siihen kaikilla tasoilla, jotta se voidaan taata kaikille.**
- **Sosiaalinen, pedagoginen, psyykinen ja terveydellinen tuki on jokaiselle saatavissa.**

2.2 Koulujen, päiväkotien ja koulutuksen tukeminen vähentää eriarvoisuutta

Lasten sosioekonomisista taustoista johtuvia oppimiseroja voidaan tasoittaa tarveperusteisella lisärahoituksella päiväkodeille ja kouluille. Määräraha on nostettava vastaamaan tarvetta ja sen vaikuttavuutta tulee seurata.

Syrjäytymisvaarassa olevat lapset on tunnistettava mahdollisimman varhain, näin mahdollistetaan heille parempi huolenpito ja kyetään pitämään heidät kiinni yhteisössä ja koulunkäynnissä. Oppilaita on tuettava vahvasti koulussa, jotta toisen asteen opinnoissa on mahdollista menestyä ja pärjätä, tähän tarvitaan riittävä määrä oppilashuollon ammattilaisia sekä peruskoulussa että toisella asteella. Etsivät nuorisotyöntekijät ja kouluvalmentajat auttavat syrjäytymisvaarassa olevia nuoria sekä koulupudokkaita ja luovat heille suunnitelman jatkosta. Oppimispolun kannalta on tärkeää, että nuoret saavat ohjausta ja tukea yhteishaussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Vieraskielisille perheille tarjotaan tukea kehittämällä koulun ja kodin yhteistyötä ja lisäämällä vanhempien ymmärrystä suomalaisen koulujärjestelmän toiminnasta. Vanhemmat pääsevät tukemaan lastensa koulunkäyntiä sekä osallistumaan koulu yhteisön toimintaan. Vieraskielisten lasten ja nuorten tueksi tarvitaan osaavia opettajia, koulunkäynnin kummeja, monikielisiä ohjaajia ja tehostettua suomen tai ruotsin kielen opetusta yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Vieraskielisiä perheitä tuetaan esimerkiksi järjestämällä koulutapaamisiin tulkkeja ja antamalla myös vanhemmille kielikoulutusta yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Koululla ja päiväkodeilla on suuri merkitys kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja rasismien vähentämisessä. Koulun yhteistyötä muun muassa nuorisotoimen ja sosiaalitoimen kanssa on aktiivisesti tuettava, myös uudenaikaisilla kokeiluilla. Uudenlaisen yhteisöllisyyden kehittäminen on osa kasvatusta ja koulutusta.

Laadukas ammatillinen koulutus motivoi ja sitouttaa nuoria suorittamaan tutkinnon loppuun, jonka jälkeen työllistyminen helpottuu.

Myös laadukas, joustava ja toimiva aikuiskoulutus ja vapaa-aikaan liittyvä koulutus tukee eriarvoistumisen vähentämistä. Hyvin toimiva työväenopisto on yksi keino tukea myös kotoutumista, tarjota yhteisöllistä toimintaa ja rohkaista jatko-opintoihin tai uuden ammatin hankintaan. Osallistuminen avoimen yliopiston kursseille, osana työväenopiston toimintaa, on usein kallista ja osallistumismaksuihin pitää tarvittaessa saada huojennusta. Aikuisopiskelija voi päivittää osaamistaan myös ammatillisissa oppilaitoksissa. Laadukas ammatillinen koulutus tukee ammattitaidon ylläpitämistä ja parantamista. Helsinki huolehtii elinikäisen oppimisen mahdollisuuksista.

Tarvitaan merkittävästi lisää resursseja maahanmuuttajien suomen kielen koulutukseen, ammatilliseen koulutukseen sekä tukeen ja neuvontaan, joka mahdollistaa osallisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa.

Alueiden yhteisten tilojen ovien on oltava auki paikalliselle toiminnalle ja yhteisöllisyyttä tulee tukea erilaisilla lähipalveluilla ja harrastusmahdollisuuksilla. Lyhyet etäisyydet helpottavat perheiden arkea.

TAVOITTEET

- **Lasten ja nuorten taustasta johtuvia hyvinvointieroja ja eriarvoisuutta on ta-
soitettava laadukkaalla ja yhdenvertaisella varhaiskasvatuksella, esiopetuk-
sella ja koulutuksella.**
- **Oppilashuollon ammattilaisten määrää on lisättävä peruskouluissa ja toisella
asteella.**
- **Helsingissä lisätään tarveperusteista rahoitusta päiväkodeille ja kouluille.**
- **Helsinki huolehtii elinikäisen oppimisen mahdollisuuksista.**

2.3 Kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaiset ovat avainhenkilöitä

Helsingin kaupungin työvoimatilanne on haastava, useilla toimialoilla on pula ammattitaitoisista työntekijöistä. Henkilöstöpula vaivaa erityisesti varhaiskasvatusta, mutta opetushenkilöstön kuormitus ja pula ammattitaitoisista työntekijöistä on lisääntynyt myös muissa oppilaitoksissa. Ilman jaksavia, pysyviä ja motivoituneita työntekijöitä meillä ei ole laadukasta ja korkeatasoista kasvatusta ja koulutusta. Opetusta kuormittaa myös nopea yhteiskunnallinen muutos, joka edellyttää opettajien osaamisen sisäl-
lön ja pedagogisen toiminnan jatkuvaa kehittämistä.

Kouluja tuetaan huolehtimalla rehtoreiden ja opettajien osaamisen kehittämisestä, taa-
taan riittävät oppimisen tukipalvelut, pitämällä luokkakoot pieninä.

Pienemmät ryhmät, enemmän henkilöstöä, parempi palkka, mahdollisuus täydennys- ja
jatkokoulutukseen sekä vaikutusmahdollisuudet omaan työhön ovat keinoja ratkaista
henkilöstön saatavuus- sekä pysyvyysoongelmia sekä varhaiskasvatuksessa että koulu-
tuksen sektorilla.

Kaikkien kouluasteiden koulujen toimintaa kehitetään kohti oppivaa organisaatiota, esimerkiksi tukemalla koulujen itsenäistä kokeilu- ja kehittämiskulttuuria, kouluttamalla koulun johtoa, liittämällä johtokunnat ja vanhempainyhdistykset sekä muut alueelliset toimijat kiinteämmin osaksi koulu yhteisöä.

Varsinkin ammatillisissa oppilaitoksissa ammattitaito-osaamisen ylläpitäminen pitää varmistaa ja luoda ja ylläpitää suhteita myös työelämään. Koulujen keskinäistä yhteistyötä ja verkostoitumista tuetaan ja yhteistä opetusta järjestetään yli kouluasteiden. Sekä opettajien, oppilaiden ja opiskelijoiden että koulujen osallistumista erilaisiin kansainvälisiin hankkeisiin tuetaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallinnon toimintaa tulee kehittää niin, että hallinto toimii entistä paremmin päiväkotien, koulujen ja toisen asteen apuna ja tukena.

TAVOITTEET

- **Helsingissä panostetaan koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan jaksamiseen ja osaamiseen.**
- **Vahvistetaan ammatillisten oppilaitosten ja työelämän suhteita.**
- **Tuetaan kansainvälisiä hankkeita.**

2.4 Kasvatus ja koulutus kestävä kehityksen tukijana

Myös koulutuksen ja kasvatuksen toimialalla lähtökohtana on kestävä kehitys ja maapallon kantokyvyn turvaaminen. Tämän tulee olla kaiken opetuksen ja työskentelyn perusta.

Sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kehitys ovat arvokysymyksiä, joita opetuksessa on otettava esille. Kaupungistumisen yksi haaste on elävän luontosuhteen syntyminen ja säilyminen. Tätä tuetaan kaikilla kouluasteilla, varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Se tarkoittaa esimerkiksi koulupuutarhojen perustamista ja hoitoa, luontoretkeä sekä lähiluonnon tuntemista.

Lihan syömisen vähentäminen on yksi halvimmista ja tehokkaimmista ilmastotoimista. Helsingin on syytä kiinnittää huomiota päiväkodeissa ja oppilaitoksissa tarjottavan ruuan kokonaishiilijalanjälkeen ja lasten ja nuorten kansallisiin ravitsemussuosituksiin sekä ruuan laatuun.

TAVOITTEET

- **Helsinki tukee elävän luontosuhteen syntymistä ja säilymistä kaikilla kouluasteilla.**
- **Helsingissä kiinnitetään huomiota tarjottavan ruuan ilmastovaikutuksiin ja ruuan laatuun.**

3 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

3.1 Kulttuuri ja liikunta tuovat hyvinvointia

Pääkaupunkina Helsinki tuo yhteen huippuluokan kulttuuri- ja tapahtuma-alan ammattilaiset. Heille on annettava tilaa luoda elinvoimaa ja elämyksiä kaupunkiin. Rungas, yl-lättävä ja kunnianhimoinen taide-elämä on Helsingin ainutlaatuinen valtti.

Helsinki on omaleimaisten ja elinvoimaisten kaupunginosien kokonaisuus. Helsingin kaupunginosat kehittyvät vahvasti sellaisiksi, joissa oma identiteetti ja kulttuuri ovat rikkaus ja voimavara. Kaupungissamme kaikki alueet voivat kukoistaa ja luomme rasis-mivapaata ja monikulttuurista yhteisöllisyyttä.

Helsingissä monipuolinen kaupunkiympäristö ja lähiluonto houkuttelee kaikkia liikku-maan ja virkistäytymään. Liikkumisreitit ovat saavutettavissa kotiovelta ja ne ovat esteettömiä. Liikkuminen on mahdollista kaikenikäisille, myös liikunta- ja toimintarajoit-teisille.

Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden tulee olla helposti kaikkien kaupunkilaisten tavoit-tettavissa ja joukkoliikenteen solmukohtissa. Kaupungin olemassa olevia tiloja pitää pystyä hyödyntämään tehokkaasti niin, että julkiset tilat ovat myös kansalaisyhteiskun-nan käytössä ja mahdollistavat monipuolisen ruohonjuuritason toiminnan eri puolilla kaupunkia. Uudessa rakentamisessa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys jo suunnitte-luvaiheessa.

Lähikirjastot ja alueelliset kulttuurikeskukset, kuten Vuotalo, toimivat kaikissa kaupun-ginosissa demokratian, avoimen kansalaistoiminnan, lukemisen, harrastamisen ja digi-taitojen edistäjinä.

Kävellen saavutettavia matalan kynnyksen liikuntapaikkoja lisätään sinne, missä niiden puute on kaikkein suurinta. Erityisesti uusien kaupunginosien liikuntapaikkojen saata-vuudesta huolehditaan. Kaupunkilaisten moninaisuus huomioidaan palveluiden suun-nittelussa. Suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on esteettömyys käsitettynä laa-jasti ei ainoastaan fyysisestä näkökulmasta.

TAVOITTEET

- **Helsinki tukee kaupunginosien omaa identiteettiä ja kulttuuria.**
- **Monikulttuurisuutta ja rasismia vastaan toimintaa tuetaan.**
- **Kaupunkiympäristöä, liikuntareittejä, liikuntapaikkoja sekä kulttuuripalveluja kehitetään ja niiden saavutettavuutta parannetaan kaikissa kaupunginosissa.**

3.2 Kulttuuri ja liikunta luovat osallisuutta

Positiivisen erityiskohtelun rahoitusta laajennetaan myös liikunta- ja kulttuuripalveluihin. Sinne missä monikielisten ja -kulttuuristen palveluiden tarve on suurin, tarvitaan muita enemmän henkilöstöä tukemaan palveluihin osallistumista. Kaupungin avustusjärjestelmän kriteereitä tulee tarkastella säännöllisesti, jotta uusiakin innovaatioita voidaan toteuttaa. Osallistuvan budjetoinnin, asukastoiminnan, kaupunginosien toimijoiden yhteistyöllä ja kehittämisellä voidaan tarjota kaupunkilaisille heidän toivomiaan palveluita.

Osallisuuden kokemus lähtee jo varhaislapsuudesta. Kulttuurin kummilapset ja Suomen harrastamisen malli ovat tästä erinomaisia esimerkkejä. Maksuton joukkoliikenteen käyttö lapsille ja nuorille koulupäivän aikana mahdollistaa osallistumisen kulttuuri- ja liikuntapalveluihin yhdenvertaisesti. Uusia toimintamalleja kehitetään, jotta kaikilla olisi mahdollisimman matala kynnys osallistua.

Nuorison mahdollisuudet harrastaa ja kehittää itseään turvaavat heidän kehitystään ja jaksamistaan koronan jälkeisessä ajassa, jossa nuorison pahoinvointi on lisääntynyt. Helsingin on kiinnitettävä erityistä huomiota nuorisolle suunnattuihin palveluihin.

Aikuisten terveyden ja työkyvyn ylläpitäminen on tärkeää kaupunkilaisten hyvinvoinnin, sotepalveluiden riittävyyden ja työntekijäpulaan vastaamisen vuoksi. Liikunnalla ja liikkumisella on tässä merkittävä rooli. Helsingin tulee pyrkiä poistamaan liikkumisen esteitä lapsiperheiden ja muiden hektistä arkea elävien työikäisten edestä sekä kehittää heille suunnattuja liikuntapalveluja. Kaupungin tulee tukea työntekijöidensä mahdollisuuksia liikkua terveytensä kannalta riittävästi.

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa Helsingissä tulevana vuosina merkittävästi. Ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitäminen on ratkaisevan tärkeää niin yksilön hyvinvoinnin, kuin

koko kaupungin palveluiden kestävyden kannalta. Liikunnalla ja kulttuurilla on tärkeä rooli ikääntyneiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämässä. Kulttuurinen vanhustyö tukee mielen liikettä. Eläkeläisten ja erityisryhmien alennukset liikunta- ja kulttuuripalveluihin tulee säilyttää sekä kehittää.

Helsinki kasvaa merkittävästi maahanmuuton seurauksena. On elintärkeää saada uudet helsinkiläiset tuntemaan itsensä tervetulleiksi nauttimaan kaupunkimme tarjonnasta. Kulttuuri-, liikunta- ja kirjastopalveluihin osallistuminen ovat erinomaista kotouttamista ja siksi tietoa näistä palveluista on saatava usealla eri kielellä.

Digitalisaation mahdollisuuksia tulee laajentaa siten, että museoiden ja taidelaitosten tarjonta on saavutettavissa laajemmin ja esteettömästi. Digitalisaatiossa tulisi huomioida myös ne asukkaat, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Kaupunki tuottaa sekä omia palveluja, että mahdollistaa ulkopuolisten tahojen ja asukkaiden itse tuottamien palvelujen tuotannon. Helsingin tulee olla houkutteleva toimintaympäristö niin isoille kuin pienille kulttuuri- ja liikuntatoimijoille. Kaupunki on luotettava kumppani sekä vakiintuneen toiminnan järjestäjille että yksittäisten tapahtumien ja ruohonjuuritason toiminnalle.

Helsinki on suosittu kansainvälinen tapahtumakaupunki, jonka rikkautena on laaja kulttuuritarjonta niin maalla kuin upeassa saaristossamme. Kaupunkia kehitetään tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti ja esteettömyys on selviö.

TAVOITTEET

- **Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta laajennetaan.**
- **Maksuton joukkoliikenne lapsille ja nuorille koulupäivän aikana.**
- **Eläkeläisten ja erityisryhmien alennukset liikunta- ja kulttuuripalveluihin säilytetään.**
- **Maahanmuuttajien mahdollisuuksia osallistua ja käyttää kulttuuri ja liikunta-palveluita tuetaan.**
- **Kulttuuri- ja liikuntapalvelut toteutetaan esteettömästi.**
- **Nuorison kulttuuri- ja liikuntapalveluihin kohdistetaan erityistä huomiota.**

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

4.1 Kaavoitus palvelemaan asukkaita

Helsinki on kasvava ja toimiva suurkaupunki, jossa jokaisen on hyvä asua, elää ja työskennellä. Helsingin väestön määrä kasvaa. Ennusteiden mukaan 700 000 asukkaan raja saavutetaan jo 2020-luvun lopulla. Tämä luo paineita rakentamiselle ja maankäytön tehostamiselle.

Kaupungin väkimäärän kasvuun on vastattava hallitulla, riittävällä ja luontoarvot yhteensovittavalla kaupunkisuunnittelulla, joka kuuntelee asukkaita ja jossa uuden rakentaminen ei aiheuta ristiriitoja olemassa olevan rakennusperinnön ja luonnon säilyttämisen kanssa. Muutoksen kohteena olevien alueiden asukkaiden näkemyksiä on kuultava paljon nykyistä paremmin. Lähidemokratian vahvistaminen on tärkeä asukkaiden osallisuuden ja asumistyytyväisyyden kannalta.

Olemassa oleva rakennuskanta on osa kulttuuriperintöämme. Mikäli Helsingin ainutlaatuisille merenrannoille ja saaristoon ylipäänsä rakennetaan, on turvattava, että ne säilyvät jatkossakin kaikkien helsinkiläisten yhteisessä käytössä. Helsingin maanomistusta koskevat kiinteistöpoliittiset linjaukset tulee tehdä tulevaa ennakoiden eikä lyhyen tähtäimen voittoja tavoitellen. Rakennetun ympäristön historialliset ja kulttuuriset arvot tulee ottaa linjauksissa huomioon.

Kaupungin tiivistyminen ei saa olennaisesti heikentää asuinalueiden laatua eikä viheralueiden verkostoa. Kaavoituksessa ja kaupunkikehityksessä perspektiivin pitää olla vuosikymmeniä eteenpäin katsovaa eikä vain lyhytaikaisiin tarpeisiin reagoivaa. Uusiin kaupunginosiin on kaavoituksessa varattava riittävä määrä yhteisille palveluille määriteltäviä tontteja. Kaupungin kaavoituksen tulee taata tasokkaan julkisen kaupunkitilan syntyminen. Rakennuslupaprosessin tulee varmistaa, että rakennusten osalta kaavojen tavoitteet toteutuvat korkeatasoisina. Korkea rakentaminen ei saa olla itseisarvo tai tavoite sinänsä. Silloin kun se soveltuu käyttöön, on sen palveltava asukkaiden, ympäristön ja luonnon etuja. Korkea rakentaminen ei saa olla ristiriidassa kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristönsä kanssa.

Asuntopolitiikan ja kaavoituksen on taattava monipuolinen, sekoittunut asuntokanta sekä uudis- että täydennysrakennettavilla alueilla. Toimiva asuminen tarvitsee ympärilleen hyvät liikenne yhteydet ja palvelujen verkoston.

Läpi koko rakentamisen prosessin toteutetaan kestävän kehityksen sosiaalisia, taloudellisia ja ekologisia tavoitteita. Rakennusten elinkaaren aikaisista hiilidioksidipäästöistä noin puolet tulee rakennuksen rakentamisesta ja loput elinkaaren aikaisesta käytöstä. Helsingin on vaikutettava omiin päästöihinsä pienentämällä myös rakentamisen aiheuttamia päästöjä.

TAVOITTEET

- **Kaavoituksen ja rakentamisen tulee tukea kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista ja hiilineutraaliutta.**
- **Olemassa oleva rakennuskannan muuttaminen asumiskäyttöön on oltava mahdollista.**
- **Asuntojen suunnittelulla ja kaavoituksella on taattava monipuolinen asuntokanta sekä laadukkaat ja monikäyttöiset asunnot.**
- **Palvelut suunnitellaan huolella osana kaavoitusta.**
- **Kaavoituksella vähennetään asuinalueiden segregatiota eli eriytymistä.**
- **Korkeaan rakentamiseen suhtaudutaan Helsingissä kriittisesti. Korkea rakentaminen tulee olla perusteltua asukkaiden, luonnon ja ympäristön kannalta huomioiden myös hiilineutraaliuden ja kestävän kehityksen periaatteet.**
- **Kaiken kokoisia asuntoja on suunniteltava oikeasuhtainen määrä.**

4.2 Kohtuuhintaista asuntotuotantoa on lisättävä

Asumiskustannusten ero Helsingin ja muun maan välillä on kasvanut merkittävästi. Pieni- ja keskituloisten on entistä vaikeampi löytää Helsingistä itselleen kohtuuhintaista vuokra- tai omistusasuntoa. Hintojen nousu leviää asteittain keskusta-alueelta muihin kaupunginosiin. Asumisen kalleudesta on tulossa este Helsingin elinvoimaiselle kehitykselle. Helsingin on seurattava aktiivisesti, ettei tilanne kriisiydy kuten maailman muissa suurkaupungeissa.

Jokaisella on oltava oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen. Asunnon on vastattava asukkaankaan asumistarpeita, oltava toimiva ja se ei saa viedä kohtuutonta osaa käytettävissä olevista tuloista. Yksin markkinavoimat eivät pysty toteuttamaan tätä tavoitetta.

Kaupungin tehtävä on omilla toimenpiteillään myös tukea kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja asumista kaikille väestöryhmille. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota ikäihmisille, erityistä tukea tarvitseville ja vammaisille henkilöille suunnattujen asuntojen tuotantoon. Kaupungin vuokra-asuntojen vuokrien ei pidä seurata alueen markkinahintoja vaan asuntojen todellisia rakennus-, ylläpito ja korjauskustannuksia.

TAVOITTEET

- **Kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa on lisättävä entisestään.**
- **Kohtuuhintainen vuokra-asuminen turvataan Helsingissä ja tarvittaessa vuokrien korotuspainetta pyritään helpottamaan esim. tonttivuokria alentamalla.**
- **Helsingin on luotava uusi, vanhan HITAS-järjestelmän parhaita puolia hyödynnettävä, urakoitsijoiden kilpailuttamiseen ja tarveharkintaan perustava kohtuuhintaisen omistusasuntotuotannon malli**
- **Kaupungin on aktiivisesti seurattava ja tarvittaessa puututtava, ettei kaupungin tukemia asuntoja käytetä järjestelmällisesti lyhytaikaiseen majoitukseen.**
- **Helsinki ensisijaisesti vuokraa omistuksessaan olevat tonttinsa myymisen sijaan. Myymisen tulee olla mahdollista vain erityisesti perustellusta syystä.**
- **MAL-sopimuksien laatimista on jatkettava ja siihen liittyvää yhteistyötä kehitettävä. Määrällisten asuntojakaumatavoitteiden lisäksi asetetaan asuntotuotannolle myös laadullisia tavoitteita.**
- **Yksinasuvien ja ikäihmisten määrä kasvaa Helsingissä voimakkaasti. Perinteisten palvelu- ja hoivatalojen lisäksi tarvitaan uusia, ikäihmisille sekä vammaisille henkilöille tai erityistä tukea tarvitseville soveltuvia yhteisöllisiä asunmisratkaisuja. On myös kehitettävä omia yhteisöllisen asumisen muotoja yksinasuville.**

4.3 Kaupunginosien eriytyminen torjuttava

Asuntojen hintojen polarisaation ja huono-osaisuuden kasautumisen seurauksena on segregaatio vahvistunut Helsingissä viime vuosina. Tähän ongelmaan on puututtava nopeasti. Asuntopolitiikka ja tasa-arvoon perustuva kaupunkisuunnittelu on tehokas keino ehkäistä eriytymiskehitystä.

Kaupunki panostaa järjestelmällisesti kaikkien kaupunginosien, ei pelkästään keskustan kehittämiseen. Kaupunkiuudistusalue- hankkeita on jatkettava. Heikoimpien

alueiden tulee saada enemmän huomioita, resursseja ja pysyvää arvoa luovia tekijöitä kuin jo entuudestaan vauraammat alueet.

TAVOITTEET

- **Helsinki pitää tiukasti kiinni periaatteesta, että kaikkia asumismuotoja, omistus- ja vuokra-asuminen, asumisoikeusasuminen ja erityisryhmien asuminen sekoitetaan kaikille alueille.**
- **Kaupunki panostaa merkittävästi kaikkien asuinalueiden, ei ainoastaan kaupungin keskustan, kehittämiseen. Kaikille asuinalueille ja kaupunginosille on laadittava elävöittämissuunnitelmat.**
- **Matalampien tuloryhmien alueiden tulee saada enemmän huomiota, positii- vista erityiskohtelua, resursseja ja pysyvää arvoa luovia tekijöitä kuin jo entuudestaan korkeampien tuloryhmien alueet.**
- **Asuinalueiden turvallisuuteen panostetaan.**
- **Alueelliseen nuorisotyöhön, -tiloihin ja harrastusmahdollisuuksiin panostetaan.**

4.4 Julkinen tila on yhteistä

Julkinen kaupunkitila, rakentamaton ja luonnonvarainen kaupunkiympäristö ovat kaikille yhteisiä. Kadut, torit, aukiot, urheilukentät, puistot, viheralueet, metsät ja ranta-alueet ovat helsinkiläisille ehkä vielä tärkeämpiä kuin rakennettu ympäristö. Kaupunkisuunnittelussa on niin uusilla kuin uudistettavilla alueilla kiinnitettävä julkisen kaupunkitilan laatuun vähintään yhtä paljon huomiota kuin rakennuksiin.

Yhteinen julkinen kaupunkitila ja rakentamaton- sekä luonnonvarainen kaupunkiympäristö muodostavat yhdessä rakennetun ympäristön kanssa Helsingin, joka tuottaa hyvinvointia helsinkiläisille ja on omaleimaisena turistien mielenkiinnon kohteena.

Julkisen kaupunkitilan tulee olla kaikille esteetöntä, opasteiden selkeitä ja valaistuksen riittävää, jota se säilyy siistinä ja turvallisena. Erityisesti kevyen liikenteen väylillä on panostettava selkeyteen. Eri liikkumismuodot ovat mahdollisuus, mutta niihin liittyy myös haasteita. Esimerkiksi sähköpotkulaudoilla tulee olla selkeät käytön ja pysäköinnin säännöt.

Julkisten tilojen käyttöastetta etenkin iltaisin nostetaan uusilla ratkaisulla kuten digitaalilla lukituksilla. Jalkakäytävien julkisessa tilassa huomioidaan esteettömyys eikä liian ahtaita paikkoja muodosteta kiinteillä tai väliaikaisilla rakenteilla ja esineillä.

Ravintoloiden ja kahviloiden levittäytyminen katutilaan elävöittää kaupunkia ja luo viihtyisää kaupunkiympäristöä. Kadut kuitenkin rakennetaan verovaroin, minkä vuoksi kaupungin täytyy aktiivisesti ohjata tilan käyttöä. Kaupungin on sovittava tarkasti periaatteet, joiden mukaan julkista kaupunkitilaa hyödyntävät yritykset voivat toimia.

TAVOITTEET

- **Julkisen kaupunkitilan, niin katujen, torien ja aukoiden kuin puistojen ja viheralueiden suunnitellussa otetaan huomioon asukkaiden moninaiset, muuttuvat tarpeet, esteettömyys ja saavutettavuus.**
- **Julkista kaupunkitilaa hyödyntävien kaupallisten palvelujen tarjoajilta on perittävä kohtuullinen korvaus tilan käytöstä.**
- **Panostetaan kevyen liikenteen väylien ja reittien opasteisiin ja niiden selkeyteen.**
- **Helsinki kehittää sähköpotkulautojen ja mikroliikkumismuotojen käytön sääntelyä ja sääntöjä koko kaupungin alueella.**
- **Kaupungin on otettava kaikki keinot käyttöön, jotta kävelykaduille ja kevyen liikenteen väylillä autojen pysäköinti loppuu.**

4.5 Julkinen liikenne muodostaa kaupunkiliikenteen selkärangan

Jokaisella on oikeus liikkua haluamallaan tavalla, mutta kaupungin tehtävänä on lisätä julkisen liikenteen ja kevyen liikenteen käyttöä. Raideliikenne on nopein ja tehokkain tapa siirtyä paikasta toiseen. Asumispaikkaa valittaessa raideliikenne tuo varmuutta liikenteen pysyvyydestä ja jatkuvuudesta.

Omalla autolla liikkuminen on oltava mahdollista myös kaupungissa. Tiivistyvissä kaupungeissa on kuitenkin pyrittävä vähentämään autoilua muun muassa viihtyvyys- ja ilmastosyistä. Liikenteen sujuvuusmaksuja on harkittava. Kaupunkilaisten kestävästä liikumisesta edistetään esteettömillä ja laadukkailla kävely- ja pyöräteillä.

Liikkuminen ei rajoitu vain yhden kunnan alueelle. Liikenneratkaisuja kehitettäessä tarvitaan myös seudullista yhteistyötä.

Kaupungissa kaikkien liikkumismuotojen tulee edistää hiilineutraaliutta ja kestäväää kehitystä. Yksityisautoilun ja ammattiliikenteen ruuhkia ja päästöjä voidaan rajoittaa sujuvuusmaksuilla. Autoille luodaan eri tasoisia päästöalueita. Mitään autojen voimanlähdettä ei kategorisesti kuitenkaan kielletä.

TAVOITTEET

- **Raideliikenneinvestointeja on edistettävä ja nopeutettava uusien raideyhteyksien rakentamiseksi kaupungissa ja kaupunkien välillä.**
- **Joukkoliikenteen hinnat eivät saa nousta nykyisestä.**
- **Joukkoliikenteen tulee kokonaisuudessaan olla hiilineutraalia ja kestävään kehityksen mukaista**
- **Yhteistyötä naapurikuntien kanssa on lisättävä, koska liikkuminen ei rajoitu vain yhden kunnan sisälle.**
- **Myös omalla autolla liikkumisen on oltava mahdollista kaupungissa. Yksityisen liikenteen sujuvuusmaksujen käyttöönottoa on harkittava. Omalla autolla liikkumisen on oltava mahdollista myös kantakaupungissa, mutta Helsinki kannustaa hiilineutraaliutta tukeviin liikkumismuotoihin.**

5 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSPALVELUT

5.1 Hyvinvointialueratkaisu

Helsinki toimii omana hyvinvointialueenaan, joka vastaa alueellaan sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä ja pääosin tuottamisesta. Helsingin kaupungin on otettava käyttöön hyvinvointialueella tarveperusteinen rahoitusmalli, jolla pyritään kohdistamaan lisäresursseja alueille, joissa niille on eniten tarvetta. On selvitettävä miten Helsinki voisi tarvittaessa rahoittaa omalla rahoituksellaan palveluita valtiolta saatavan rahoituksen lisäksi siten, että Helsingin mahdollinen oma rahoitus ei vähennä kaupungin saamaa valtion rahoitusosuutta

Uudenmaan soteratkaisun onnistumista ja tarkoituksenmukaisuutta on seurattava ja havaintojen perusteella on tarvittaessa uudistettava järjestelmää tai purettava nykyinen erityisratkaisu.

Jatkossakin sosiaali- terveyspalvelut tulee tuottaa julkisena palvelutuotantona, jota täydentävät yksityinen ja kolmas sektori. Oma julkinen tuotanto takaa palvelut kaikissa olosuhteissa. Helsinki ylläpitää aktiivista ja hyvää suhdetta kaupungin alueella toimiviin yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajiin.

TAVOITTEET

- **Sosiaali- ja terveyspalvelut tuotetaan pääosin julkisen palveluna, jota täydennetään tarvittavalla määrällä yksityisen ja kolmannen sektorin palveluja.**
- **Helsinki rahoittaa tarvittaessa sosiaali- ja terveyspalveluja myös itse valtion rahoituksen lisäksi.**
- **Helsingissä otetaan käyttöön tarveperusteinen rahoitusmalli.**
- **Uudenmaan sote-ratkaisun onnistumista seurataan ja tarvittaessa ryhdytään uudistustoimenpiteisiin.**

5.2 Helsinki edistää hyvinvointia, sekä tukee, hoitaa ja hoivaa asukkaita

Helsinki edistää terveyttä ja hyvinvointia tukemalla osallisuutta ja aktiivisuutta, torjumalla yksinäisyyttä ja syrjäytymistä sekä tuottamalla hyvinvointia lisääviä palveluja. Helsingissä asukkaat saavat tarpeensa mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

ja liikkuminen näiden peruspalveluiden ja erikoispalveluiden välillä on sujuvaa. Hyvinvointia edistävät myös liikunta- ja kulttuuripalvelut ja viihtyisä kaupunkiympäristö.

Helsinki tunnistaa perheiden ja erityisesti alaikäisten kohtaamat haasteet varhain ja puuttuu niihin ajoissa. Perheet saavat tukea laaja-alaisesta sosiaalityöstä sekä lasten- ja perheneuvoloiden palveluista. Helsinki tuottaa ennaltaehkäiseviä ja perheitä tukevia palveluja siten, että vuonna 2040 huostaanottojen ja muiden raskaampien sosiaalityön toimenpiteiden tarve on nykyistä olennaisesti pienempi.

Helsinki tavoittelee lapsiperheiden hyvää arkea läpileikkaavin toimenpitein, jotka koskevat asumisratkaisuja, kasvatusta- ja koulutuspalveluita sekä sosiaali- ja terveystalouksia. Lapsiystävällinen kaupunki torjuu lapsiperheiden köyhyyttä, edistää tasa-arvoa ja on houkutteleva elinympäristö lapsiperheille riippumatta perheen taloudellisesta asemasta.

Helsinki tuottaa asumisneuvontaa ja asumista sosiaalityön palveluna ja asunnotto- muutta torjutaan määrätietoisesti. Kaupungin palvelut tukevat parhaalla mahdollisella tavalla asumisen sujuvuutta etenkin asukkailla, joilla on haasteita itsenäisen asumisen suhteen. Sosiaali- ja terveystalouksia toimivat aktiivisessa yhteistyössä asumista tarjoavien sekä muiden toimijoiden kanssa.

Suomessa yksinasuvia on kansainvälisesti vertaillen suuri määrä, ja heistä joka kolmas joutuu elämään köyhyysrajan alapuolella. Helsingissä yksinasuvia asutokunnista on jo yli puolet. Helsingissä tunnistetaan yksinasuvien eriarvoinen asema ja heidän asemansa parantamiseen kiinnitetään erityistä huomiota esimerkiksi lisäämällä palveluita tuottavien yritysten ja yhteisöjen henkilöstön tietoisuutta yksinasuvien erilaisista elämäntilanteista. Torjutaan syrjäytymistä ja vähennetään yksinäisyyttä edistämällä yksinasuvien osallisuutta ja lisäämällä julkisten tilojen edellytyksiä yhteisölliselle toiminnalle ja ihmisten kohtaamiselle.

Helsinki tarjoaa laadukasta taloussosiaalityötä harjoittamalla talous- ja velkaneuvontaa ja sosiaalisen luototuksen palveluita. Jokainen kuntalainen voi tarvitessaan hakea tukea itsenäiseen selviytymiseen ja taloudellisten kriisien ehkäisyyn. Helsinki panostaa etsivään sosiaalityöhön, jotta alueilla esiintyvä pahoinvointi ja sen ilmiöt huomataan ja ne korjataan ajoissa viemällä palvelut lähelle niitä tarvitsevia.

Päihdehuollon palvelut ovat inhimillisiä ja ehkäiseviä Helsinki parantaa ehkäisevien toimien koordinoitua ja lisää päihdehuollon palveluita, etsivää päihdetyötä sekä yhteistyötä alan järjestöjen ja viranomaisten kanssa, jotta päihdeongelmaiset pääsevät heti tuen ja avun piiriin. SDP kannattaa huumeiden käyttöhuoneiden perustamista Helsinkiin, jotta käyttäjille voidaan taata turvallinen käyttöympäristö, antaa tukea käytön vähentämiseen ja lopettamiseen. Näin vähennetään julkisilla paikoilla tapahtuvan huumeiden käytön aiheuttamia turvallisuusriskejä niin käyttäjille kuin sivullisillekin. Käyttöhuone-kokeilu edellyttää lainsäädäntömuutosta.

Helsinki tuottaa tulevaisuudessa maan parhaita ikääntyneiden hoivapalvelua lisäämällä palveluja ja keventämällä kriteerejä palvelujen saamiseksi. Vaikka kotona asumista mahdollisimman pitkälti tuetaan, Helsingissä ei kukaan asu kotona, jos se tuottaa liikaa haasteita. Omaishoitajien työ mahdollistetaan erilaisissa elämäntilanteissa ja turvataan heidän jaksamisensa tarvittavilla palveluilla, riittäväillä palkkioilla ja vapailla. Riittävän kotihoidon varmistamiseksi Helsinki laajentaa kotihoidon palveluseteliä niin, että pienituloisille se on kokonaan maksuton ilman omavastuuta.

Vammaispalvelut mahdollistavat hyvän ja aktiivisen elämän kaikissa elämänvaiheissa. Myös kaupunkisuunnittelun, asuntorakentamisen, julkisen liikenteen ja kaikille yhteisten tilojen suunnittelussa varmistetaan niiden soveltuminen kaikille.

Helsinki pyrkii kaikin tavoin turvaamaan sen, että hoito- ja hoivapalveluissa on riittävästi osaavaa työvoimaa. Tähän kuuluu ruotsin kieltä osaavan henkilöstön rekrytointia riittävässä määrin, tarvittaessa koulutusta lisäten. Kansainvälisessä rekrytoinnissa kiinnitetään huomiota kansainvälisen rekrytoinnin eettisyyteen. Kotihoidon laatua ja monipuolisuutta kehitetään. Omaishoidon merkitys ja arvo kasvavat väestön ikääntyessä. Kaupunki huolehtii omaishoitajien jaksamisesta ja tuesta.

Helsingin tulee palveluiden digitalisaatiossa muistaa palvelujen saavutettavuuden olevan ensisijaista. Digitalisaatiossa tulee ottaa huomioon helsinkiläisten erilaiset valmiudet digitaalisten palveluiden käyttöön.

TAVOITTEET

- **Helsingiläisten hyvinvointia ja terveyttä edistetään laaja-alaisesti paitsi hyvin toimivilla sosiaali- ja terveystoimialan palveluilla, myös muiden toimialojen ratkaisuilla ja palveluilla.**
- **Helsinki tukee omaishoitajien työtä ja turvaa heidän jaksamisensa.**
- **Helsinki laajentaa kotihoidon palveluseteliä niin että pienituloisille se on kokonaan maksuton.**
- **Selvitetään mahdollisuudet omaishoitajien Helsinki-lisän toteuttamiseksi.**
- **Kartoitetaan ja toteutetaan huumausaineiden käyttöhuonekokeilu.**
- **Helsinki panostaa yksinasuvien aseman parantamiseen ja yksinäisyyden torjuntaan.**

5.3 Oikea-aikainen perusterveydenhuolto ja sosiaalihoito on Helsingin kivijalka

Hyvin toimiva perusterveydenhuolto parantaa väestön terveyttä ja vähentää koko järjestelmän kustannuksia. Helsinki ei jatkossakaan ota käyttöön terveyskeskusmaksua lääkäri ja hoitajapalveluissa, jotta hoitoon hakeutuminen ei esty henkilön taloudellisen tilanteen takia.

Helsingiläisten tulee saada sosiaali- ja terveystoimen yksiköistä apua ongelmiinsa matalalla kynnyksellä ja riittävän nopeasti. Helsingiläisten tulee päästä kiireettömässä asiassa viikossa vastaanotolle silloin, kun asian hoitaminen sitä edellyttää. Tämä edellyttää toimivaa ja monipuolista perusterveydenhuoltoa, jossa sote-keskuksilla on aiempaa enemmän itsenäistä päätäntävaltaa, muun muassa aukioloaikojen ja muun toiminnan suhteen. Sote-palveluverkkosuunnitelmassa otetaan huomioon saavutettavuus kaikenikäisille sekä liikunta- ja toimintarajoitteisille.

Toimivien palveluyksiköiden jatko turvataan ja uusia perustetaan alueille, joilla nykyinen palveluverkko ei riitä asukkaiden tarpeiden hoitamiseen. Hoitoon pääsemisen parantamisen lisäksi Helsingin perusterveydenhuollossa pitää kunnianhimoisesti tavoitella hoidon jatkuvuutta. Sote-keskuksilla tulee olla mahdollista kokeilla myös omalääkäritoimintaan liittyvää kotipalvelua. Palveluyksiköiden tuottamien palveluiden kirjossa huomioidaan etenkin alueelliset erityispiirteet.

Mielenterveysongelmat vaikuttavat monen helsinkiläisen elämään. Mielenterveyspalveluihin on Helsingissä päästävä nopeasti ja sujuvasti. Matalan kynnyksen palveluita on oltava saatavilla esteettömästi eri ikäisille. Erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyden oireisiin puututaan ajoissa.

Opiskeluterveydenhuolto toimii Helsingissä panostaen erityisesti ongelmien tunnistamiseen ja ehkäisyyn sekä tukee yksilöiden ohella koko opiskeluyhteisöä. Hoitoon pääsee nopeasti huolen ilmentyessä ja hoito on tavoitteellista, monialaista sekä kattavaa. Sosiaalikuraattorien määrä nostetaan vastaamaan palvelutarvetta, jotta koululaisilla ja opiskelijoilla on mahdollisimman matala kynnyksen hakeutua tarvittaessa sosiaalityön ehkäisevään palveluun.

TAVOITTEET

- **Helsingissä saa sosiaali- ja terveystoimen yksiköistä apua ongelmiinsa matalalla kynnyksellä ja riittävän nopeasti.**
- **Helsinki lisää matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden saatavuutta.**
- **Helsinki ei jatkossakaan ota käyttöön terveyskeskusmaksua lääkäri ja hoitajapalveluissa.**
- **Sote- palvelujen palveluverkko on kattava kaupungin eri osissa.**

5.4 Erikoissairaanhoidon resurssit ja kehittäminen on turvattava

Helsingiläisten erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa HUS-yhtymä. Hyvinvointialue-uudistuksen myötä HUS:n omistusrakenne muuttui siten, että Uudenmaan maakunnan neljä hyvinvointialuetta päättävät yhdessä HUS:n palvelujen hankkimisesta ja määrärahojen jaosta valtion korvauksen puitteissa.

Helsingin näkökulmasta erityisen tärkeää on toisaalta turvata HUS:n palvelutuotanto ja toisaalta saada asiakkaiden palveluketjut perusterveydenhuollon ja erityissairaanhoidon välillä toimimaan laadukkaasti ja saumattomasti. Tämä edellyttää, että sekä erikoissairaanhoidossa että perusterveydenhoidossa ja muissa hoivapalveluissa on oltava riittävät resurssit.

Tällä hetkellä hoitoketjussa ongelmina ovat riittämättömät resurssit (sekä rahoitusero että työntekijäresurssit), pitkät jonot, hoitoketjun integraation pullonkaulat sekä

riittämätön valtiovallan rahoitus. Lisäksi ongelmana on opetus- ja tutkimustoiminnan perusrahoituksen näivettyminen.

Helsingin tavoitteena on voimakkaasti edistää terveydenhuollon kokonaisuuden kuntoon saattamista sekä kaupungin päättäjinä että valtakunnallisina päättäjinä. HUS ja sen jäsen Helsinki toimivat myös sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisen edelläkävijöinä Suomessa. Helsingin ja HUSin yhteistyö rakennetaan yhteisvastuun ja kumppanuuden ympärille. Hyvin ja riittävästi resursoitu perustaso varmistaa sen, että HUS voi keskittyä erityistason osaamiseen ja kehittämiseen. Pääkaupunkiseudun väestön määrä on kasvaa ja ikääntyneiden määrä lisääntyy. Tämä merkitsee sekä erityistason palvelujen että päivystystoiminnan kysynnän kasvua.

TAVOITTEET

- **Terveydenhuollon kokonaisuuden kuntoon saattamiseksi on HUS:n tarvitsemat resurssit varmistettava ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.**
- **Kohtuuttomia hoitajonoja on lyhennettävä pikaisesti kaikin keinoin.**
- **Työvoiman saatavuuden varmistamiseksi on panostettava kilpailukykyiseen palkkaukseen ja työhyvinvointiin samalla kun perus- ja erityistason integraatiota kehitetään merkittävästi.**

5.5 Sosiaali- ja terveystalveluita johdetaan tavoitteellisesti

Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta on tavoitteellista. Helsinki kehittää tavoitteidensa toteutumisen arviointiin soveltuvia mittareita ja tuottaa toiminnastaan jatkuvasti tietoa arvioinnin tueksi. Toimenpiteistä, joihin ryhdytään aina, jos tavoitteet eivät toteudu, luodaan valmis protokolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen hallinnon toiminnan sujuvoittamiseksi ja tehostamiseksi kehitetään hallinnon digitaalisia prosesseja ja tarkastellaan hallinnon tasojen määrää.

TAVOITTEET

- **Helsinki on houkutteleva työnantaja sosiaali-, terveys ja pelastustalvelujen henkilökunnalle.**
- **Asiakastyötä ja potilastyötä tekevän henkilökunnan mahdollisuuksia vaikuttaa oman työnsä sisältöön ja järjestelyihin lisätään.**
- **Palkkausta parannetaan ja työkykyjohtamista sekä työolosuhteita kehitetään.**

6 KAUPUNGIN KOKONAISVALTAINEN KEHITTÄMINEN

6.1 Kaupungin johtamismallin kehittäminen

Helsinki on hyvinvoiva ja varakas sekä Suomen mittakaavassa suurkaupunki. Kunnallinen demokratia toteutuu edustuksellisuuden kautta. Kaupunki on hallintorakenne demokraattisten päätösten tekemistä ja niiden toteuttamista varten. Avoin ja selkeä johtamismalli turvaa Helsingin hyvän johtamisen ja kehittämisen.

Helsingin toimialamalli ja pormestarimalli otettiin käyttöön vuonna 2017. Näin suurta yhtäaikaista muutosta ei ole muissa Suomen kaupungeissa toteutettu. Muutoksen vaikutuksia on arvioitu laajasti ja tulokset ovat monelta osin olleet kriittisiä.

Helsingin johtamismallia on uudistettava riippumattomista arvioinneista saadun palautteen pohjalta. Johtamismalli on uudistettava demokraattisemmaksi. Tällä hetkellä lähes kaikki esittelyvalta on keskitetty virkamiehenä toimivalle kansliapäällikölle. Nykyisten superlautakuntien, niiden alaisten jaostojen sekä muiden luottamushenkilö- ja kenteiden määrää ja toimivaltaa on arvioitava demokratian ja osallisuuden toteutumisen näkökulmasta. Johtamisessa tavoitteena on oltava jatkuvuus, vastuiden tarkoituksemukainen jakautuminen ja demokratian toteutuminen nykyisen pormestari- ja kansliapäällikkökeskeisyyden sijaan.

SDP Helsinki työskentelee aktiivisesti pormestarimallin kehittämiseksi. Lähtökohtana on oltava kunnallisen demokratian vahvistaminen. Pormestarimalli tarvitsee korjauksia, joita SDP on jo mallin rakentamisvaiheessa pitänyt esillä.

Nykyinen malli on keskittänyt valtaa pormestarille ja kansliapäällikölle ja samalla on vähennetty luottamushenkilöpaikkoja. Tämä ei ole toivottava kehityskulku Helsingin kuntademokratiassa.

Siksi erityisesti apulaispormestarien valtaa oman toimialansa asioihin on vahvistettava, toimialajohtajien esittelyvaltaa oman toimialansa asioissa kaupunginhallituksessa olisi selvitettävä ja lautakuntatyöskentelyä on sujuvoitettava.

Kaupungin johtamismallin arvioinnin ja sitä seuraavien toimenpiteiden lisäksi Helsingissä kehitetään suoran demokratian malleja kaupunkilaisten osallisuuden

parantamiseksi. Erityisesti kaupunginosien kehittämisessä kuntalaisten osallisuutta lisätään ja parannetaan.

Työvoimapalvelut, TE-palvelut, siirtyvät valtiolta kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta alkaen. Kuntaan siirtyvä palvelukokonaisuus on huomattavasti laajempi kuin nykyisessä kuntakokeilussa. Siirtyvät työvoimapalvelut koostuvat henkilöasiakkaan palveluista, alakavan yrityksen palveluista sekä työnantaja- ja yrityspalveluista.

Työ- ja elinkeinopalveluiden tuottamisen malli on rakennettava siten, että palvelujen päätöksenteko tapahtuu demokraattisesti valittujen päätöksentekijöiden toimesta. Tällöin voimme varmistaa, että asiakkaiden ja henkilöstön näkökulma tulee kuulluksi. Helsingin kaupungin päätöksentekojärjestelmään tulee luoda oma toimiala työ- ja elinkeinopalveluille ja sille vastaava lautakunta. Tähän kokonaisuuteen tulisi siirtää myös henkilöstöpalvelut, jotka ovat nyt suoraan pormestarin alaisuudessa. Tämän muutoksen suunnittelu on käynnistettävä pikaisesti.

TAVOITTEET

- **Helsingin johtamismallia on uudistettava demokratian, osallisuuden toteutumisen ja vastuun jakautumisen näkökulmasta.**
- **Kaupungille siirtyvien työvoimapalvelujen päätöksenteon suunnittelu on käynnistettävä pikaisesti.**
- **Pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi kehitetään välityömarkkinoita panostaen erityisesti järjestötoiminnan edellytysten turvaamiseen.**
- **Työvoimapalveluja varten on luotava oma toimiala sekä oma lautakunta.**
- **Henkilöstöpalvelut tulee siirtää perustettavan työvoimapalvelujen toimialan alaisuuteen.**

6.2 Kaupunki työnantajana ja työelämän murros

Helsingin työmarkkinoilla on kaksijakoinen tilanne. Samanaikaisesti pääkaupunkiseudulla on työttömyyttä ja työvoimapulaa.

Työllisyyskehitys on myönteistä ja työllisyysaste on ennätyskorkealla. Monilla aloilla on työvoimapulaa. Toisaalta varsinkin palvelualoilla on samanaikaisesti paljon työttömiä ja paljon avoimia työpaikkoja.

Helsinki joutuu kilpailemaan osaavasta työvoimasta. Helsingin on oltava houkutteleva työnantaja ja sen on pidettävä huolta työntekijöistään. Myös maahanmuuttajien yksilöllistä kotoutumispolkua ja pääsyä työmarkkinoille täytyy tukea aktiivisesti. Maahanmuuttajien työllisyysastetta on nostettava selvästi nykyistä korkeammaksi.

Vuonna 2022 Helsingin kaupunki otti käyttöön uuden palkanmaksujärjestelmän, jonka seurauksena palkanmaksu ajautui ongelmiin. Siitä koitui Helsingille suuri mainehaitta. Nykytilanteessa Helsinki kamppailee riittämättömän työvoiman kanssa ja se uhkaa lakisääteisten palveluiden toteutumista. Pulaa on erityisesti sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatusalan ammattilaisista. Ilman ammattitaitoista ja pätevää henkilöstöä ei ole myöskään julkisia palveluita.

Helsingin on oltava vastuullisen työvoimapolitiikan edelläkävijä ja maailman paras työnantaja. Helsingissä on muuta maata korkeammat elämisen kustannukset. Tämä on haaste erityisesti pienituloisille, usein julkisella sektorilla työskenteleville, siksi kaupungin on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että palkka riittää elämiseen.

TAVOITTEET

- **Julkisen sektorin työntekijöiden työhyvinvointiin pitää panostaa, jotta työntekijät eivät uuvu liiallisen työtaakan, heikon organisaatiokulttuurin tai riittämättömien resurssien paineessa.**
- **Helsingin on oltava vastuullisen työvoimapolitiikan edelläkävijä.**

6.3 Talous- ja elinkeinopolitiikka

Helsingin elinkeinorakenteen tulee olla monipuolinen. Helsingissä on tehtävä ratkaisuja, jotka houkuttelevat kaupunkiin eri kokoisia yrityksiä ja investointeja. Helsinki ei ole vain palveluiden pääkaupunki vaan myös opiskelun, hallinnon, kulttuurin, matkailun ja terveen teollisuuden kaupunki.

Helsinki on vauras kaupunki, jonka talous on kunnossa. On varmistettava, että vauraus ja kasvu tukevat kaupungin monipuolista kehittämistä. Sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti oikeudenmukainen tulevaisuus edellyttää panostamista julkisiin palveluihin.

TAVOITTEET

- **Helsinki on taloudellisesti hyvinvoiva kaupunki, jonka vauraus ja kasvu jakautuvat kaikille.**

LOPPUSANAT

Vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus ovat Sosialidemokratian perusarvoja, jotka ohjaavat toimintaamme myös kaupunkipolitiikassa. Vapaus tarkoittaa jokaisen ihmisen oikeutta elää omaa elämäänsä vapaana pelosta, turvattomuudesta ja puutteesta. Jokaisella ihmisellä on yhtäläinen ihmisarvo, jokaisella tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet oman elämänsä rakentamiseen. Solidaarisuus on erityisesti yhteisvastuuta ja yhteisöllisyyttä: olemme riippuvaisia toinen toisestamme ja yhdessä olemme enemmän kuin osien summa.

Poliittisessa ohjelmassa on listattu toimenpiteitä, joiden avulla SDP Helsinki pyrkii kaikilla toimialoilla sekä kaupunginvaltuuston että muiden luottamuselinten päätöksenteossa edistämään hyvinvoivan, tasa-arvoisen, yhteisöllisen ja ekologisen Helsingin kehittymistä sekä polarisaatiokehityksen ehkäisyä.